

ERDÉLYI MAGYARÁG

Felolós szerkesztő:

Zágoni Dezső

üggetlen politikai napilap, megjelenik minden nap
Szerkeszt. órák: reggel 8-3 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea (Nagyvárad), Piata Mihai Viteazul 4. Telefon: 380.

Ara 1 lej

II. évfolyam 328 sz.

Szombat

1933 November 25.

5

Rend, megbékélés, testvériség és telepítés -- az új kormány elve

Március 1-ig meghosszabbították a moratóriumot

A Duca-kormány programot adott. -- Leépítik a politikai érdek miatt kinevezett tisztviselőket. -- Kukoricasegély az inséges vidékeknek. -- Pontosan kapják illetményeiket a nyugdíjasok és a tisztviselők. -- Megszüntetik a kontingentálási rendszert

A pénzügyminiszter felhívása az adózókhoz

A Duca-kormány kiadta hivatalos kormányprogramját. Ez a program a legtöbbet ígéri, amit a mai időkben lehet: rendet, nyugalmat, korrupciamentes közigazgatást, a tisztviselők és nyugdíjasok pontos fizetését. Kevésbé zavaros időkben ezek olyan magától értetődő dolgok lennének, hogy aligha szolgálhatnának kormányprogrammal. Ma azonban beérjük ennivel is, csak azt szeretnénk, hogy ha ez a kormányprogram nem maradna pusztán ígéret, hanem be is váltaná azt a kormány.

A kormány programja

Bukarest, november 23.

A kormány szerda este minisztertanácsot tartott, amely után kommunikikét adott ki. A kommunikiké ismerteti a kormány programját, amit a lapok és faggaszok útján az egész országban ismertetni fognak. A kormányprogram főbb részei a következők:

„A kormány elve a rend, a kibékítés, a testvériség és a kiépítés. Minden eszközzel harcolni fog a gyűlölet, az izgatás, rendzavarás, az állami intézmények aláakrása ellen. A rend-pártok azonban teljes választói szabadságot élvezhetnek.

A kormány tudatában van a bizalom hiányának és teljes erőből küzd a korrupció ellen. Minden egyes feljelentést, ami köztisztviselők ellen szól, bevizsgál. A kormány felül fogja vizsgálni a törvénytelen és politikai jellegű kinevezéseket és rendelkezési állományba helyezi azokat a köztisztviselőket, akik politikai érdekből nyertek kinevezést. El fogja törölni a kormány mindazokat a bírságokat és intézkedéseket, amelyek zaklató jellegűek.

A jelenlegi moratóriumot 1934. március 1-ig meghosszabbítják.

hogy addig a kormánynak ideje legyen az új konverziós törvényt a liberális párt alapelvei szerint előkészíteni.

A pénzügyminiszter a földmívelésügyi miniszterrel egyetértésben elhatározta, hogy az inséges vidékeket kukoricával látja el. Kukoricaszárítókát is létesít a kormány és igyekezni fog elhelyezni és értékesíteni a földmívelők kukorica feleslegét.

A kormány főirányelvének tekinti a kereskedelem teljes szabadságát. Mivel a kontingentálási törvény még érvényben van, addig is, míg egy új törvénnyel ezt hatályon kívül lehet helyezni, fokozatos konvitiéseket fog alkalmazni a kormány a kontingentálás érén.

A közigazgatást egyszerűsíteni fogják, a parazita intézményeket megszüntetik. Az összes felesleges kiadásokat leépítik, a

nyugdíjas tisztviselőket elbocsátják. Az összes miniszteriumokban a legszigorúbb takarékosági elvnek kell uralkodnia.

A kormány különös gondját fogja képezni, hogy a hadirokkantak, özvegyek és árvák, a nyugdíjasok és tisztviselők, különösen pedig a hadsereg tagjai pontosan megkapják illetményeiket.

Adót pedig -- fizetni kell

Bukarest, november 23.

Dinu Bratianu pénzügyminiszter felhívást intézett az adófizetőkhez. A felhívás szerint a liberális kormány súlyos időben vette át az ország ügyének intézését, igyekszik a helyzetet normálissá tenni, de ehhez nagy erőfeszítésre és áldozatokra van szükség. A tisztviselők és nyugdíjas járandóságát

biztosítani kell és fizetni kell az állam szállítóit is, hogy üzemeiket folytatni tudják. A kormány revízió alá fogja venni az adókat, mindenkinek a fizetőképességéhez viszonyítva. addig is azonban az állampolgárainak teljesíteniük kell köteleességeiket és adót kell fizetni.

Ne nyugodjék békében

Elhantolták Genfben a leszerelési konferenciát

Genf, november 23.

A leszerelési értekezlet elnöksége ma Henderson vezetésével ülést tartott. Henderson kijelentette, hogy legfőbb óhaja az értekezlet sikeres munkája és ennek érdekében Anglia, Franciaország, Csehszlovákia és az USA képviselői külön megbeszélést tartottak, azonban döntés nem történt. Kiderült ugyan is, hogy súlyos politikai véleményeltérések mutatkoznak, amelyeknek áthidalása egyelőre nem lehetséges. Miután a jelenlegi értekezlet kilátásai reménytelenek voltak, szükségesnek mutatkozik a konferencia január végéig történő elnapolása. Henderson ama reményének adott kifejezést, hogy a legkö-

zelebbi értekezletig az ellentétek elsimulnak. Az elnök az előterjesztéshz hozzájárult. A leszerelési delegátusok nagyrésze hazautazott.

A Matin szerint a leszerelési konferenciát néhány perc alatt hantolták el Genfben. Az albizottságok tovább tengetik életüket, de a leszerelési konferencia már el van temetve. Jogi szempontból Franciaország elégtételt kapott. A diplomatáknak most alkalmuk lesz a cselekvésre. Egészen bizonyos, hogy januárban az olasz tengerparion összeül a nagyhatalmak sokszor emlegetett értekezlete, egyelőre azonban az Egyesült Államok ellenzése miatt ennek pontos időpontját rem lehet meghatározni.

Hol keserű, hol édes

Aradon drágább, a regátban olcsóbb a cukor

Bukarest, november 23.

A belföldi cukorpiacra nagy élénkség és vásárlási kedv észlelhető. Az engross és a detail kereskedők azzal számolnak, hogy a cukor árában szilárdulás áll be, naponként nagy tételeket kötnek le, viszont a gyárak

a tömeges megrendelést csak vontatottan effektuálják. Az élénk kereslet hatása alatt az aradi cukorgyár kilónként 1 lejrel felemelte a cukor árát, 21 lejről 22 lejre, egyes regáti cukorgyárak viszont az eddigi kilónkénti 21 lejes árat 20.80 lejre redukálták.

Öt évi tegyházat kapott a pásztorgyilkos legény

Gyulafehérvár, november 23.

A gyulafehérvári törvényszék ötévi fegyházra ítélte Metesan Joan felsőgyógyi fiatal gazdalogényt, aki egy keze ügyébe eső husánggal agyonverte Albu Vasile 60 éves pásztort. Albu marhákat legeltetett Metesan sríleinek földje körül és amidőn a legelésző ál-

latok betévedtek Metesanék szántójába, a felűhódított legény rákiáltott a pásztorra, hogy rögtön hajtsa ki az állatokat. Albu vonakodott rögtön eleget tenni a legény felszólításának mire az egy husánggal szétnasította a szerencsétlen pásztor fejét. Az ítélet ellen úgy az ügyész, mint az elítélt felebbezték.

Az osztrák belpolitika szenzációja

Sulyos ellentétek Dollfuss és Starhemberg között

Mindketten Grácban voltak, anélkül hogy találkoztak volna

Bécs, november 23.

Osztrák politikai körökben egyre nyitabb formában hangoztatják, hogy Dollfuss és Starhemberg herceg között súlyos ellentétek támadtak a kormányzást illetőleg. Valószínűnek tartják, hogy ezek az ellentétek végül is nyílt szakadásra vezetnek és Starhemberg herceg hűveivel együtt kiválik a Dollfuss-féle hazafias frontból.

Vasárnap Dollfuss Grácban tartózkodott ahol résztvett a hazafias front gyűlésén. És ugyancsak Grácban volt vasárnap Starhemberg herceg is, aki szemet tartott a Heimewehr csapatok fölött. Annak dacára hogy mindketten egyazon városban tartózkodtak, még sem találkoztak, amiből azt a következtetést vonták, hogy a kettőjük között fennálló ellentétek meglehetősen kiéleződtek.

Betörőbandát alakítottak az aradi közepiskolai diákok és elloptak egy mozigépet

A banda vezérét kicsapták az iskolából

Arad, november 23.

Néhány nappal ezelőtt a Kulturpalota igazgatósága arra a felfedezésre jutott, hogy a nagyterem vetítőkamrájában elhelyezett nagyjértékű film és diapozitív vetítógép alkatrészei — amelyeknek értéke mintegy 15—20 ezer lej — eltűnt. Először hávizsgálatot rendeztek, ez azonban nem járt kellő eredménnyel. Három nappal ezelőtt a betöréssel kapcsolatos ügyében azután váratlan fordulat állt be: dr. Nichi Lázár kulturpalotai igazgató névtelen levelet kapott, amelyben közölték vele, hogy az elloptott gépalkatrészek a Baross-park illemhelyén vannak elrejtve.

Megállapították, hogy hat aradi közepiskolai diák kérte fel az illemhely alkalmazottját, hogy rejtse el a lopott holmikat. A rendőrség mind a hat diáknál házkutatást tartott és ennek során az egyik diák szülei-

nek pincéjében találtak is néhány eltűnt gépalkatrészt.

A meglepő fordulat után a hat diákot felkísérték a rendőrségre, ahol rövid kihallgatás után bevallották, hogy úgy a kulturpalotai, mint a katolikus gimnáziumi betörést ők követték el, majd részleteiben elmondták, hogy a Kulturpalotába ketten hatoltak be, kettő pedig falazott, a tornaterembe való betörést pedig hárman hajtották végre.

Az egyik inázet igazgatósága nyomban tanári konferenciát tartott amelynek határozataiként az egyik diákot azonnal kicsapták. Ugyanennek az intézetnek egy másik tanulója is a betörőbanda tagja volt — azonban ennek eltávolítására nem kerülhetett a sor, mert önként megvált az intézet kötelékéből.

Ingyen naptárt, olcsó regényeket kapnak olvasóink

Állandó tombolaakciónk mellett külön kedvezményeket is élveznek állandó olvasóink. Ezért saját érdekében arra kérjük kedves olvasóinkat, hogy gyűjtse mindenki számolt lapfejeinket, mert ezzel olyan jogokat

szerez magának, amelyek révén különböző kedvezményekben és ajándékokban részesülhet. Először is résztvesznek 100 nyitreményes tombolajátékunkban, amelyet minden hónapban állandóan megrendezünk és szerencsés

esetben olyan értékes ajándékokat nyerhetnek, amelyek minden napon hasznos és nélkülözhetetlen tárgyaknak bizonyulnak. Ezenkívül minden állandó olvasónk újdíjra kézzhez kapja.

1934. évre szóló 100 oldalas naptárunkat és ezt mindenki meg is fogja kapni, aki tombolajegyével tudja igazolni, hogy lapunknak nemcsak ideiglenes, hanem állandó olvasója. Ezért kérünk mindenkit, hogy szorgalmasan gyűjtse a lapfejeiket, illetve a tombolajegyüket őrizze meg, mert csak ezzel fogják tudni igazolni, hogy ők állandó olvasók. Ezen ajándékunk elnyerésére egyáltalában semmi más feltételünk nincsen.

Harmadik kedvezményünk az, hogy bizományosaink révén olcsó regényeket árassítatunk, egy-egy 200 oldalas népszerű regény ára mindössze

csak 5 lej

és ehhez nem kérünk semmiféle lapfej-, vagy szelvény gyűjtést, ezt minden olvasónk megkaphatja bizományosunknál, csak egyszerűen kérnie kell.

Kérjük tehát kedves olvasóinkat, használják ki a kedvező alkalmatokat és maradjanak továbbra is a mi huséges olvasótáborunkban, mert minél nagyobb és erősebb lesz ez a tábor, annál inkább módunkban lesz nekünk olvasóink szeretetteljes ragaszkodását még több ajándékkal és kedvezménnyel viszonzni.

Agyonverte és felakasztotta apját egy német munkás

Berlin, november 23.

Holzheim községben Ottó Straub 21 éves szövőmunkás agyonverte apját, majd felakasztotta. Feldarabolás közben fogták el. Apja fejét ekkor már egy szekrénybe zárta. Bevallotta, hogy azért ölte meg apját, hogy megakadályozza új házasságát, nehogy a vagyon felosztásánál kárt szenvedjen.

RADIOMUSOR

BUKAREST. 12: gramofon. 1: Beszéd ujság, könnyű lemezek. 5: Fancica Luca zene kara. 7.20: gramofon. 8: Mihailvici éneke. 8.20: Rádiózenekar. 9.15: Szereimi keringő.

BUDAPEST. 6.45: torna. Utána: gramofon. 10: Felolvasások. Közben gramofon. 12.05: Thoma József zongorázik, Bárdos Alice hegedül. 1.30: veszprémi Farkas Vince és cigányzenekara. 3.30: A rádió diákférfija. 4: Félóra a leányszobában. Előadás. 5: Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara. 6.10: Herczeg Ferenc előadása. Vidém apróságok. 6.40: Zenés részletek. 7.10: A rádió külügyi negyedórása. 7.25: Az Operaház előadásának ismertetése. 7.30: Az Operaház előadásának közvetítése. Lakmé. Dalmi felvonásban. Az I. felvonás után: Időjárás-jelentés. Majd: Bura Károly és cigányzenekara. 11.20: Földes Andor zongorázik.

SZOMBAT

BUKAREST. 12: Tőzsde, vizualis gramofon. 1.15: Könnyű zene. 5: Jazs. 7.20: gramofon. 8: Mihailescu Doina hárfázik. 8 és 45: Vrioni énekesnő dalestje. 9.15: Tánclémezek. 10: A rádió népzene-kara, román zene.

BUDAPEST. 6.45: Torna. Utána: gramofon. 10: Felolvasások. 12.05: Gramofon. 1.30: Radosné Bock Hilda bécsi dalokat énekel schrammelzene kísérettel. 4: Meseóra. 5: Zsirkay János elbeszélése. Kutya-macska barátság. 5.30: A Magyarországi Munkásdalogy letak Szövetsége hangversenye. 6.10: Rádió amatőrposta. 6.30: Toll Árpád és Janosi cigányzenekara. Közben: 7: A rádió tárgysorsjátékának ismertetése. 8: Hírek. 8.15: Színműelőadás a Studióból, Zenebohósok. 3 felvonásos vígjáték. Utána 10.15: időjárás-jelentés. Majd: Len Baker-jazz. 10.45: Zene-kari hangverseny.

Millió hiányt fedeztek fel az aradi rendőrségen

Bukaresti inspektor érkezett a panamák bevizsgálására

Arad, november 23.

Tegnap Aradra érkezett Bogdan D. belügyi vezérinspektor, aki a mai napon széles körű vizsgálatot kezdett az aradi rendőr-kveszturán. A kvesztura egyes tisztviselői ellen sorozatos feljelentések és panaszok érkeztek a belügyi kormányhoz és úgy látszik az új belügyi alminiszternek első dolgai közé tartozott, hogy ezeket az ügyeket kivizsgálja, tisztáztassa. A feljelentések a visszaélések egész soráról tettek említést és amennyiben a vizsgálat azzal az eredménnyel érkevéget, hogy a vádak igaznak bizonyulnak, természetesen súlyos következmények várhatók, már a legközelebbi napokban.

A belügyi vezérinspektor ma délelőtt, miután hosszasan tárgyalt Moga Remulus dr. rendőr-kvesztorral, maga elé kérte az ügyben szereplő összes tisztviselőket, valamint az ügynek a rendőrség szolgálatán kívül álló valamennyi érdekeltjét. A kihallgatások során a számadások és iratok egész sorát vitték be a kvesztor dolgozószobájába, ahol a vezérinspektor dolgozott. Egymástán vitték be a fizetési listákat, különböző könyveket és elszámolásokat.

A hosszasan elhúzódó kihallgatások során, a tisztviselői kar több tagját hallgatta ki egyenként, kettőssel a vizsgálatot vezető főtisztviselő, majd pedig a rendőrség tagjai vonultak fel az inspektor elé.

A súlyos panaszok tekintélyes része ugyanis a rendőrség köréből került ki. A legénységi állomány már régebbi idő óta sérelmesnek találta az ügykezelései kapcsolatos intézkedések egy részét és éppen ezért nagyon komoly fontosságúnak bírnak a kihallgatott rendőrök vallomásai. A rendőrség panaszait kapcsolatos feljelentések ügyében majdnem egy millió lejes hiányról van szó, mely nem a rendőrség büdzséjéből hiányzik ugyan, de mégis szoros összefüggésben áll a rendőrség ügyvitelével.

De ezeken a panaszokon kívül más, hasonlóan súlyos panaszok ügyében is folytat vizsgálatot a miniszteri biztós. A kihallgatások nemcsak egész délután de az esti órákban is erőteljes tempóban folytak. Nem lehetetlen, hogy rövidesen szenzációs fordulat várható a vizsgálat ügyében. A fejlemények amennyiben a várható irányba bontakoznak ki, valóban szenzáció erejével hatnak majd.

A kihallgatásoknál természetesen jelen van Moga dr. rendőr-kvesztor is, aki a maga részéről is minden felvilágosítást megad a vizsgálat során felmerült kérdésekkel kapcsolatosan.

Beszélgettünk Bogdan D. vezérinspektorral a vizsgálat jellegéről, jelenlegi állásáról és a várható intézkedésekről s a belügyi inspektor a következőket mondotta ezzel kapcsolatosan:

— Való, hogy az általam most lefolytatandó vizsgálat különböző az aradi rendőrségen történt visszaélésekkel kapcsolatosan történt feljelentések ügyében folyik. Súlyos visszaélésekről van szó, a feljelentések adatainak ellenőrzése most folyik. Így tulajdonképpen érdemi felvilágosítást még nem adhatok az ügyben.

— Nagyjából ez a tényállás, ami eddig

napvilágra került, bár a részletek nem precíz. A vizsgálat befejezése után majd bővebben is nyilatkozhatok. Neveket azonban csak akkor adhatok ki — előre láthatólag, — ha majd az ügyben lefolytatott vizsgálatról általam készítendő jelentés a miniszteri-

um előtt lesz.

A rendőrségi tisztviselők ellen emelt vádak értesülésünk szerint olyan szomorúak és súlyosak, hogy a megindult vizsgálatnak nem lehet a politikai üldözés jellegét tulajdonítani.

Bizonytalanná vált Roosewelt elnök helyzete pénzügyi politikája miatt

Sorozatos támadások érik az elnököt

Washington, november 23.

A washingtoni pénzügyi tanács világ-hírű szakértője, Spyke professzor levélben bejelentette Roosewelt elnöknek, hogy lemond állásáról. A lemondás óriási feltűnést keltett és azt nyíltan hadüzenetnek tekintik Roosewelt pénzügyi politikája ellen.

Az egyik legelőkelőbb newyorki bank ház vezetője, George Blumenthal, erőlyes hangú levélben figyelmezteti az elnököt arra, hogy az Egyesült Államokat veszélybe

sodorja.

— Tudom — írja a bankár feltűnést keltő levelében — hogy Ön nem akarja házáját csődbe kergetni, de ha ez lenne szándéka, úgy a jelenleg alkalmazott módszere nem találhatott volna arra alkalmasabbat. A tévedés belátása még idején biztosíthatja az ön számára az amerikai polgárok becsületét, de ha így folytatja tovább, úgy a végromlás elkerülhetetlen.

10 évi fegyházra ítélte egy regáti apagyilkost

Cabul, november 23.

A cabuli esküdszék páratlanul kegyetlen apagyilkossági bűnpert tárgyalta tegnap. A bűnpert vádlottja Garm. György Manta községi lakos volt, aki három hónappal ezelőtt 22 laltacsapással

agyonverte feleségjét Garmici Tódort.

A szörnyű apagyilkosság indítékai gazdasági természetű ellentétek voltak s a fiu alandóan veszekedett apjával. A gyilkosság

napján az öreg Garmici berugott és szidni kezdte a fiát. Így támadt rá a fiu az apjára és így gyilkolta meg. A tárgyalás érdekessége az ügyész vádbeszéde volt, melyben az bejelentette, hogy sajnálja, hogy Komániában nincs halálbüntetés, mert a vádlott azt érdemelné.

Az esküdtek 10 évi fegyházra ítélték az apagyilkost.

HITLER:

„Németország politikájáról magam döntök!”

A kancellár érdekes nyilatkozata egy párisi lap részére

Páris, november 23.

A Matin berlini tudósítója reukivül érdekes beszélgetést folytatott Hitler birodalmi kancellárral. A beszélgetés során Hitler a következőket mondotta:

— Azt hiszem, hogy a népszavazás újabb erővel támasztotta alá óhajátomat. Mikor Stresemann és Brüning megegyezést kerestett Franciaországgal, nem állott egységesen mögöttük az egész német nép. Ma azonban az én hátam mögött áll az egész birodalom.

— Ami a francia-német közlekedést illeti, ki kell jelentenem, hogy a német birodalom nem másodrendű állam. A német nép nagy nemzet. Ha azonban Franciaország hajlandó arra, hogy biztonságát szabadon megvitattott egyezmény keretében keresse, én is hajlandó vagyok arra, hogy a tárgyalásokat megkezdjem. Németország politikájáról magam döntök s amikor szavamra adom, azt

meg is szoktam tartani.

Az újságíróknak arra a kérdésére, hogy visszatér-e Németország Genfbe, Hitler kijelentette, hogy a Népszövetségből való kilépés szükségszerű volt. Németország a szerelési konferenciára és a Népszövetségbe nem tér vissza, de mindenkor készen áll arra, hogy tárgyalásokat kezdjen azokkal, akik vele tárgyalni akarnak.

Kérje mindenütt a

GOLF borotva-pengét!

az acélipar legtökéletesebb alkotásai és öröme lesz a borotválkozásban. Vezérképviselő: Friedman Armin, Oradea Promenad Eminescu 16.

LAKBÉRSZERZŐDÉSI blanketták kaphatók a Pásztor Ede cégnél, Nagydiac-tér 1. szám.

Megjelentek

az új „Magyarság” regények

Egy-egy 200 oldalas regény ára csak 5 lei. Kérje mindenki lapunk bizományosánál.

— Jobban vagy öreg fiu? — hallottam egyszerre Hughes részvételtjes hangját.

Felültem a magas fűben. A vonat lámpái még halványan látszottak a messzeségben. — Ugy ugrottál öregem, mintha uszodában lennél — mondta Hughes vicáman csak azt csodálom, hogy nem estél a fejedre.

Szóltanul föltápáskodtam és megszívemben jó nyaklevest adtam volna a detektívnek.

— Most indulás öregem — vezényelte Hughes — azt hiszem, ma este különös kalandban lesz részünk. A haditerv a következő: Bemászunk a park kőkerítésén, aztán álkules segítségével beosonunk a kastélyba és Ellen Wreight szobájában várjuk a fejleményeket... Ha nem esalódunk éjfél tájban kedves vendéget kapunk! Remélem, a revolvered nálád van? De arra kérek, csak akkor használd, ha föltétlenül szükséges lesz! Elindultunk... És ezen az éjszakán találkoztam másodszor a "nevető halállal".

XI. FEJEZET.

A detektív könnyedén vetette át magát a kőfalra, én is követtem a példáját. Benn voltunk a parkban... A fák sötét tömege fenyegetően meredt a magasba.

— Ezer szerencse, hogy a bolondos Drexler kutyái már szégy vadászmezőn futkároznak — sutogta Hughes.

Csendesen osontunk a kastély felé. Világosságot egyik ablakban sem láttam. Minden csendes volt, csak a tenger morajlása hallatszott a sziklák felől. A detektív óvatosan kinyitotta a kaput és rögtön bezárta megint, mielőtt a folyosón álltunk. Nesztelenül suhantunk föl a lépcsőn az emeletre. Nem bírtam leküzdeni borzongásomat, mikor megint Ellen Wreight szobája előtt álltunk. Hughes valamit babrált a zárral. Halk csettenés hallatszott... Az ajtó kinyílt, és a következő pillanatban benn álltunk a szobában.

— Most következik a nehezebb dolog — dörmögte a detektív. — Ugy kell bezárnom az ajtót, hogy ne lehessen észrevenni semmit. A gazembernek nem szabad sejtania, hogy belülről zártam be az ajtót!

Hughes sokáig babrált a zárral, míg végre újra hallottam a halk csettenést.

— Azt hiszem legjobb lesz, ha a függöny mögött húzódunk meg — sutogta a detektív.

Hosszu idő telt el feszült várakozásban. Már azt hittem, hogy hiába várakoztunk, amikor végtelenül halk, óvatos zaj hallatszott az ajtó felől... Gyöngye légvonatot éreztem az arcomon. Aztán tolvajlámpás fénye villant meg. A vékony fénycsóva kutatóan suhant végig a szőnyegen... és megállapodott az ágy lábánál. Most feketekéztyűs kéz tapogatta végig sietve az ágy lábát... a faburkolat levált és mögötte kis melyedés tünt elő... a kéz odanyúlt és fehér papírlapot nyújtott ki onnan.

— Most sutogta Hughes — ha menekülni akar, akkor löjjél!

A detektív villámgyorsan előugrott elfojtott szitok hallatszott a sötétből. A villanykapcsolóhoz ugrottam és fölcsavartam a villanyt... a fény elárasztotta a szobát.

Szinte hírtízaltan meredtem arra a feketeruhás emberre, akit Hughes erősen megmarkolva tartott. Így, erős viagitásban éppen olyan rettertő volt ennek az embernek a feje, mint mikor a sötét folyosón magam előtt láttam. A fakó, sárgás bőr szinte úgy látszott, hogy rá van száradva a csontokra. Ha ez nem volt valódi arca az illetőnek, akkor a legcsodálatosabb maszk volt melyet valaha is láttam!

(Folyt. köv.)

Turára megy a román válogatott

Bukarest november 23.

Január 19-én Törökországgal játszik Konstantinápolyban, január 26-án Görögországgal Athénban mérkőzik. Szó van egy egyiptomi mérkőzésről is. Ezekon a találkozókön akarják egységesen kiválasztani a román válogatott csapatát, hogy egyrészt a Jugoszlávia elleni világ bajnoki selejtező mérkőzésen ne érje meglepetés, másrészt, hogyha bekerül a római világ bajnokság döntőjébe ott megállja a helyét.

mán válogatott csapatát, hogy egyrészt a Jugoszlávia elleni világ bajnoki selejtező mérkőzésen ne érje meglepetés, másrészt, hogyha bekerül a római világ bajnokság döntőjébe ott megállja a helyét.

Nem intézték el Svájcban a Barátky-ügyet

Zürich, november 23.

A román futballszövetség a svájci-román világ bajnoki selejtező mérkőzésen szerepeltette Barátkyt, a Hungária nagyváradi származású volt játékosát is aki most a váradi Crisana játékosa. A svájciak Barátky szerepeltetése miatt óvással támadták meg a válogatott mérkőzés eredményét. Az óvást

most tárgyalta Zürichben a nemzetközi futballszövetség végrehajtó bizottsága, amely dr. Mauro elnöke alatt Schrick, Fischer Mór, Bauwens s Barrasi részvételével főként a világ bajnoki torna ügyeivel foglalkozott. A bizottság nem intézte el Svájc óvását, hanem megállapította, hogy föltétlenül szükséges az érdekelt felek meghallgatása.

4:3-ra győzte le a magyar kombinált a svéd bajnokcsapatot

Budapest, november 23.

Svédország bajnoka az AIK csapata mérkőzött a Ferencváros s Hungaria kombinált csapatával. A svédek — mint jelentettük — hétfőn este érkeztek Budapestre, s kedden treniroztak a Hungaria pályán. A csapatban kilenc válogatott szerepel közöttük Axel Alfredsson hávéd, csapatkapitány

és Per Kaufeldt, a svédek leghíresebb csatárjátékosa.

Az AIK ellen játszó magyar csapat: Háda, Hunyadi, Kiss, Jgr., Moote, Semsei, Tancos, Cseh, Sárcsi, Székely, Titkos.

A magyar kombinált 4:3-ra győzte le a svédeket.

ATLETIKA

Novemberben — olasz gátfutórekord!

A firenzei utolsó szabadpálya versenyen Val le a 110 meteres gátfutást 14.8 mp-es idővel nyerte. Ezzel beállította Facelli rekordját és bekerült Európa legjobb atletáinak listájába.

TENNISZ

— Az angol teniszranglista. Az angol teniszszövetség közzétette játékosainak 1933 évi ranglistáját. Az első tíz férfi és nő sorrendje a következő: Férfiak: Perry, Austin, Lee, Hughes, Gregori, Wilde, Ivory, Lester, Tuckey, Oliff. Nők: Round, Scriven, Nut hall, Stammers, King, Wittingsthal, Bennet, Heeley, Ridley, Lyle, Dearmann.

BIRKÓZÁS

A szabadstílusú birkózók világ ranglistáját így állították össze Amerikában: Az első Jim Browning USA, 2. George USA, 3. Savoldi USA, 4. London Görögország, 5. Strambler Lewis USA, 6. Maczewicz USA, 7. Dick Schikat Németország, 8. Hans Steinke Németország, 9. Steele USA, 10. Wladek Zbysko Lengyelország, 11. Sharry USA, 12. Daglane Franciaország.

BOX

Schmeling "köteles" Németországban boxolni. A "birodalmi sport hivatal" levelet intézett Schmeling, volt világ bajnokhoz. A kategórikus hangú írás arra kötelezi Schmelinget, hogy 1934 február 1-ig Németország területén — tekintet nélkül ellenfele személyére, — mérkőzést kell vívjon. Ellenfele természetesen csak német lehet. Abban az esetben, ha Schmeling nem hajlandó mérkőzésre kiállni, törlik a német boxolók névsorából.

A szigorú rendelkezés kiadására úgy tudják azért volt szükség, mert Schmeling csak külföldi mérkőzéseket kötött le.

FUTBALL

Megállapították a jövő évi Balkán-futballtorna időpontját. A görög szövetség a jövő évi Balkán futballtorna rendezője közölte a résztvevő szövetségekkel: november 1-e és 15-i között időpontban rendezi meg Athénban. Hír szerint a román szövetség nem fogadja el ezt az időpontot. November 25-e és december 5-e között szeretne résztvenni a Balkán államok futballtalálkozóján. Más vélemény viszont kérdésnek tartja Románia sikerét ebben az időpontban, amikor a játékosok a nemzeti bajnokság mérkőzései után meglehetősen fáradtak lesznek.

A Gloria CFR is megóvta a NAC ellen elvesztett mérkőzését Sarkadi szereplése miatt. A Juventus állítólag komoly bizonyítékokat szerzett, hogy Sarkadi igazolása nincs rendben. A szövetség ma határoz mindkét óvás ügyében.

Előjegyzési naptárak
1934. évre
nagy választékban, kicsinyben és nagyban kaphatók
Pásztor Ede
papíráruházában, Nagypiac-tér 4. sz.

Vérző számok a nagy világégésből

Mi mindent lehetett volna építeni a világ-háboruban elköltött milliárdokból?

A békekötés tizenötödik évfordulója alkalmával a világsajtó ridg statisztikai adatokat csoportosít a háború halottairól és sebesültjeiről és a döbbenetes számok erejével igyekeznek gátat vetni a háborús kilengéseknek. A világháború kitörésekor 4.200.000 ember állott fegyverben Európában és a 4 évig tartó öldöklés alatt 74 millió emberre szökött fel a katonai murdérba öltözött emberek száma. Országoként a hadsereg a következőképen alakult ki:

Németország 10.885.000, Ausztria-Magyarország 9.000.000, Törökország 1.800.000, Bulgária 1.000.000, Oroszország 19.000.000, Anglia 9.500.000, Franciaország 8.200.000, Olaszország 5.600.000, Románia 1.000.000, Szerbia és Belgium 2.000.000.

A hadviselő államok vesztesége a békekötésig a következő volt halottakban:

Németország 1.885.000, Ausztria-Magyarország 1.450.000, Törökország 450.000, Bulgária 70.000, Oroszország 2.500.000, Anglia 945.000, Franciaország 1.425.000, Olaszország 497.000, Románia 159.000, Amerika 56.000, Szerbia és Belgium 800.000.

A hősi halottak száma tehát körülbelül összesen 10 millió volt, de ha figyelembe vesszük azt, hogy a frontmögötti országokban rengeteg civil ember esett áldozatul a háború öldökléseinek, akkor legalább tizenhárommillió lélekre kell becsülni a halottak számát. Statisztikai adatok jelentek meg a sebesültek számáról is. Négy év alatt körülbelül huszmillió ember sebesült meg a harcokban. A kimutatás így oszlik meg:

Németország 4.248.000, Ausztria-Magyarország 2 millió, Törökország 670.000, Bulgária 100.000, Oroszország 5 millió, Anglia 2.122.000, Franciaország 2.700.000, Olaszország 949.000, Románia 170.000, Amerika 286.000, Szerbia és Belgium 1 millió.

Ez tehát a világháború négyeves mérlege számokban. Ugyancsak kimutatást kö-

zölnek a lapok a háború költségeiről is és megállapítják, hogy Amerikában, Kanadában, Franciaországban, Angliában, Belgiumban,

Németországban és Oroszországban minden család részére 350.000 dinár értékű házat lehetett volna építeni a háborúban elköltött pénzből. A házak felépítésén kívül minden 200.000 lakosnál nagyobb városban 125 millió frank költséggel kórházat lehetett volna építeni, továbbá könyvtárakat és egyetemet 250 millió frank költséggel. Ha a háború alatt elköltött milliárdok ötszázalékos kamátát 250.000 személy között felosztanák, úgy minden egyes személyre 25.000 frank jutna évenként.

Véres vasgárdista tüntetések Bukarestben és Konstancában

Az összetűzés hevében egy vasgárdistát agyonlőttek

Bukarest, november 23.

Szerdán délelőtt fél 11 órakor nagy diák tüntetés volt a fővárosban. A diákok az egyetem épülete előtt gyülekeztek, majd zárt sorokba fejlődve, hatalmas tömegben, felvontak a Calea Eusztán. A tüntetést a diákság a jobboldali színezetéről híres Calendarul című lap betiltása miatt rendezte. A tüntetés színhelyére éppen akkor érkezett meg a rendőri karhatalom, amikor egytheológiai hallgató beszédet készült mondani. A csendőrséggel megerősített karhatalom szét akarta oszlatni a tömeget, tumultus támad dulakodás és verekedés keletkezett a csendőrség és a tüntetők között.

A diákok kövekkal és tégladarabokkal dobálták meg a karhatalmat. A kórsaport egy Calinescu nevű rendőrkormányzó több helyen megsebesített. Ugyancsak megsebesült több közrendőr is. A karhatalom végül is szét szórta a tömeget és a rend helyreállítása közben tizenöt őrizetbevétele történt. A vizsgálat nagy eréllyel folyik.

Constancában halálos végű összecsapás játszódott le a vasgárdisták és a csendőrség között. Néhány vasgárdista választási plakátokat akart kiragasztani, amit egy csendőrpattall meg akart akadályozni. A vasgárdisták tüntető menetté fejlődtek fel, nagy tömeg verődött közéjük és parázs tüntetést rendeztek. Megérkezett a csendőrséggel megerősített karhatalom is és összetűzés keletkezett. A tülekedés során egy Virgil Theodor nevű vasgárdista holtan esett össze. — Ugyanis a tüntető birokra kelt Maristán Mihály csendőrrel, akinek kezéből ki akarta csavarni a fegyvert. A puská elsült és a golyó a tüntető testébe fúródott. A fegyvergolyó halálosan megsebesítette Virgil Theodort, aki azonnal kiszenvedett.

Egy Gheroghescu nevű diák is megsebesült a verekedés során. Végül is szétverték a tömeget és hat letartóztatást eszközöltek a hatóságok. Ugyancsak letartóztatták a vizsgálat befejezéséig Maristán csendőrt is, akinek fegyvere a halálos sebesülést okozta.

Meggyorsítja a kormány az adóbonok kiadását

1932-es adóhátralékot is lehet a bonokkal tizetni

Bukarest, november 23.

Az államkincstár hátralékos tartozásainak kiegyenlítése céljából még a Vajda-kormány pénzügyminisztere kincstárjegyek kibocsátását határozta el, amelyek négy százalékos kamatozás mellett 5 év alatt lesznek visszaváltandók, de visszaváltásukig is felhasználhatók hátralékos adók kiegyenlítésére. Az adóbonoknak elnevezett kincstárjegyek e rendszere ellen a közönség körében két féle kifogás emelkedett: az egyik az, hogy tulajdonosaik, akár az állam szolgáltói, ben — alig van adóhátralék, ennek következtében a bonok iránt minimális kereslet mutatkozik és így árfolyamuk olyan kicsiny, hogy tulajdonosaik, akár az állam szolgáltói, akár az állam tisztviselői is ezek — nagy károsodásnak lesznek kitéve. A másik kifogás, hogy a bonok kiadása igen lassu tempóban halad és ha ez így tart tovább évek fognak elmúlni, amíg az állam hitelezői, na kincstárjegyek formájában is, követeléseik birtokába jutnak.

A liberális kormány pénzügyi államtitkára Slavescu Viktor ma erőlyes intézkedést tett a bonok kiadásának meggyorsítása érdekében. A folyosítás menete azért volt lassu, mert a miniszteri bizottság, amely az utalványozásokat végente, tulságosan körülményes eljárással vizsgálta a követelések jogosultságát. A pénzügyi államtitkár az eljárást leegyszerűsítette és így most már remény van rá, hogy az állam hitelezőinek nem kell hónapokig esetleg évekig várniuk követel-

A másik öröndetes hír az adóbonok tulajdonosainak még nagyobb jelentőséggel bír. A pénzügyminiszterium a legközelebbi napokban rendeletet ad ki és ezzel megengedi, hogy az állampénztárak 1932 évi adóhátralékok fejében is elfogadjassák a kincstári bonokat. Ez az utóbbi rendelkezés előreláthatólag lényegesen emelni fogja a kincstári utalványok árfolyam értékét, amely eddig a 75—76 lejt nem haladta meg.

Önálló listával indul a választásba a Zsidó Párt

Bukarest, november 23.

Az országos Zsidó Párt elhatározta, hogy a választásokra nem köt paktumot sem a kormánnyal, sem az ellenzéki pártokkal, hanem önálló listával indul a választási küzdelemben.

Megalakult Nagyszébenben a hitlerista szász nemzeti tanács

Nagyszében, november 23.

Nagyszébenben megalakult a szász nemzeti tanács, amelynek elnökévé a nemzetiszocialista Fichellit választották meg. Brandebach Rudolfot kizárták a nemzeti tanácsból, mert a "szász ügyek megbonolására törekedett".

Felgyújtották a foglyok a filadelfiai fegyházat

Filadelfia, november 23.

Az itteni fogházban súlyos zendülés tört ki. A foglyok felgyújtották a fegyvertézet berendezési tárgyait. A fogház a külvilágtól teljesen elzárva szokott lenni. Az épület belsőjéből géppuskák kattanását, puskalövéseket és a foglyok borzamas üvöltését lehet hallani. A tüzoltóságnak eddig nem sikerült a tüzet eloltania, sőt ugylátszik, hogy a tűz tovább terjed. Néhány száz rendőr próbálkozik azzal, hogy behatoljon a fogházba.

Lezuhant egy orosz utasszállító repülőgép, nyolc utasa meghalt

Charkow, november 23.

Néhány héttel ezelőtt borzamas repülőgépszerencsétlenség történt, amikor is az orosz légügyi vezérkar szállító óriás repülő zuhant le, most megismétlődött Charkownál a „K. 7.” jelzésű óriás repülő 17 utasával lezuhant és az aeroplán szenné égett. Mind a 17 utas kiszenvedett.

Időjárás

Nyugat felől némi enyhülés, kissé élénkbb légáramlás. Sok helyen köd, hűvös esők, a hegyekben esetleg havazás.

Valutát kerestek a detektívek a Royal kávéház összes vendégeinél

Végigkutatták az összes zsebeket

Tegnap délelőtt 12 óra tájt nagyszabású valuta razziát rendezett a rendőrség a Royal kávéházban. A Banca Nationala két tisztviselőjének jelenlétében detektívek hatoltak be a kávéházba és miután elalulták a kijáratokat az összes jelenlevőket megmotozták. A nagy

valuta razzia egy fél óráig tartott, de a rendőrségi kutatás

teljesen eredménytelenül végződött, mert a kávéházban levő összes egyetemes idegen valutát sem találták.

A rendőrségi akció nagy izgalmat keltett.

Tűzvész pusztította el a Gillányi-uti olajmalmot

Csütörtök hajnalban porig égett a Bánya sor 37 szám alatt levő Serberg-féle olajmalmot. A hatalmas komplexum kevéssel 4 óra előtt fogott tüzet és bár a tűzoltók azonnal a helyszínére érkeztek, ekkorra már az egész épülettömb lángokban állt. Az olajmalmi munkásokat rendkívül meglepettette az, hogy a malomban igen sok nyersanyag és

olajos mag volt, amelyek robbanásszerűen gyulladtak meg. Két és fél órai megfeszített munka után sikerült csak a tűz pusztításának gátat vetni, de a malom ekkorra teljesen leégett. A kár igen nagy, tekintve hogy a malom biztosítva nem volt. A tüzet a vizsgálat megállapítása szerint rövidzárlat okozta.

Mire megvénültünk

A Körösbe ugrott egy 70 éves munkanélküli

Tegnap délelőtt Bodnár Mihály 71 éves munkanélküli, Galamb-utcai lakos öngyilkossági szándékai a Garasos hídján a Körösbe ugrott, de kimentették. A járőrök azonnal értesítették a mentőket, akik kivonultak

a helyszínre és az öreg embert a kórházba vitték. Amikor magához tért, elmondta, hogy hónapok óta munkanélküli van, a leggyötrőbb nélkülözések között élt és ezért akart öngyilkos lenni. Állapota nem súlyos.

Megvakult egy asszony, akin tiltott műtétet hajtottak végre

A biharmegyei közkórházban két rendkívül érdekes és az eddigi gyakorlatban csak nem páratlan orvosi eset foglalkoztatja az orvosokat. Eppen a két eset miatt szombatra orvosi konzíliumot is hívtak össze.

Az egyik eset egy parasztasszony, akin odahaza tiltott műtétet hajtottak végre és ennek folytán került be a közkórház sebészeti osztályára. Az asszony ugyanis

a műtét következtében megvakult, még pedig félórával a műtét eszköze után.

Az eddigi orvosi gyakorlatban ez az eset példa nélkül áll és a közkórház orvosai értetlenül állnak előtte.

A másik eset egy falusi ember, akin különös, tropikus betegség nyomai mutatkoznak.

A betegség tünetei igen hasonlítanak az epehólyaggyulladáséhoz és minthogy ez a betegség Európában csak a legkritikus esetben fordul elő, — Romániában eddig mindössze három ilyen esetről tudnak —scráig epehólyaggyulladás ellen kezelték. A különös betegség bacillusa szintén az epehólyagban fészkel. A betegség leginkább Ázsiában fordul elő és ezért valószínűnek tartják, hogy a beteg annak csiráit fogsága idején szerzte.

Meghalt a Nagypiacon a szerencsétlenül járt asszony

Megirtuk lapunk tegnapi számában, hogy Geberán Péterné, Rimler Károly utcai lakos olyan szerencsétlenül esett el a Nagypiac-téri Ullmann palota előtt, hogy a mentőknek

kellett kórházba szállítani. Geberáné igen súlyos belső sérüléseket szenvedett és hiába való volt minden gondos ápolás, tegnap délután kiszenvedett.

Tatarescu nemzeti szociálista pártja fuzionál Gogával

Bukarestből jelentik: Tatarescu ezredes a román nemzeti szociálista párt vezére, a pártjával együtt beolvadt a Goga-pártba. A fuzióra az adott okot, hogy — mint Tatarescu

kijelentette — a két párt programja nagy vonalakban megegyezik. A fuzió mire az egész országban óriási feltűnést keltett.

Elrendelték a bizonyítást a Galló-perben

Tegnapra volt kitűzve a tábla Mihaescu tanács előtt a Galló perben az ítélet. A miliós biztosítási per ítéletét elé hataalmas érdek lődéssel tekintették s déli 12 órakor teljesen megtelt a táblai tanácssterem.

12 óra után néhány perccel hirdette ki a döntést Mihaescu elnök. A tábla

helyt adott a biztosítók által kért bizonyítás kiegészítő eljárásának, elrendelte az ügyben szereplő összes szakértők újból való kihallgatását.

Ezenkívül még több tárgyat is berendeltek. A legközelebbi tárgyalás február 15 én lesz, amikor is három napos joghatolagos tárgyalásba végeznek az ügyet.

Lezuhant egy svéd repülőgép

Stockholmból jelentik: Súlyos repülő-szerencsétlenség történt tegnap este a stortovi fjord mellett. Egy katonai repülőgép amelyet Olsen főhadnagy vezetett a sűrű ködben eltévedt. Öt óra hosszat kergett a gép céltalanul a levegőben, de benzinje ekkor elfogyott. Olsen és a gép mechanikusa ekkor elhatározták, hogy ejtőernyőikkel kiugranak az épből. Olsen ugrása sikerült is és nemsokára simán földet is ért. Pár perc múlva lezuhant a gép, amelynek motorja felrobbant. Olsen odarohant és ekkor látta, hogy a gép montőrje szénáé égett. Valószínű, hogy a mechanikus túlkorán ugrott ki a gépből, ejtőernyője beleakadt és így a repülőgéppel együtt zuhant le.

Csaknem ugyanebben az időben a szerencsétlenség színhelyétől pár kilométerre egy másik repülőbaleset is történt. Ekvengen közelében. A repülőgép motorja fejemondta a szolgálatot. A gép két utasa ejtőernyővel kiugrott és sértetlenül fölvet érték.

Színház és mozi

Pénteken este fél 9 órakor: Fizessen nagysád.

Heyman-szinkör: Vágyak éjszakája.
Filmpalace: Éjféli kaland.

FILMPALACE

Ma premier:

Éjféli kaland

Mulatságos vigoperett.

APROHIRDETÉSEK

Asztalos tanulófiu felvétetik. Faris-ucca 2. szám. Száraz Miklósnál. 311

Kiszolgáló nő papír és írószer szakmában jártas, felvétetik. Pásztor Ede cégnél, Piata Viteazul 4. 310

Állást kaphat: 1 szabó kézimunkás, 2 ondulálónő, 1 kéményseprő nőtlen, 1 cipész, 1 asztalos, 1 bórdíszműves, 3 posztószövő, 2 szövőnő, 2 pincéző. Munkaközvetítő hivatal. Teleky-u.

Kádár segéd felvétetik. Kiss kádár Temlom-tér 11. 312

LAKBÉRSZERZŐDESI blanketták kaphatók a Pásztor Ede cégnél, Nagypiac-tér 1. szám.

PÁSZTOR-NYOMDA, ORADEA